

Lovforslag nr. L 110: Opfølgningen inden for 8 uger synes vi i Kristeligt Folkeparti er meget fornuftig. Lovforslaget må absolut være positivt både medmenneskeligt og økonomisk og både for den enkelte borger og for samfundet som helhed.

Lovforslag nr. L 111 om ophævelse af reglen om fiktiv indtægt og ændring af reglerne for beregning af pensionstillæg til gifte er Kristeligt Folkeparti positivt over for. Mange ældre ægtepar har haft det økonomisk svært på grund af de nuværende regler på dette område, og nogle er endog blevet opfordret til at lade sig skille og flytte fra hinanden, for at de kunne få økonomisk hjælp. Yderligere har de nuværende regler afholdt rigtig mange par fra at flytte sammen eller gifte sig på grund af den økonomiske stramning, de ville blive udsat for på grund af dette.

Da vi i Kristeligt Folkeparti ønsker at værne om ægteskabet og søger at udrydde alle de økonomiske stramninger, ægtepar indtil nu er blevet udsat for, er vi selvfølgelig meget positive også over for dette forslag.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg har sådan set ikke så meget at sige, for som jeg kunne lytte mig til, var stort set alle partier enige i intentionerne, som ligger bag de fire lovforslag. Der var nogle steder, hvor der var nogle, der som sædvanlig ønskede lidt mere, bl.a. Dansk Folkeparti, men ellers oplevede jeg det som stor enighed.

Jeg synes, man kan sige, at med de fire lovforslag, som nu er blevet førstebehandlet, er der sendt nogle spændende signaler til nogle befolkningsgrupper, som også har brug for det. De ting, som ligger i forslaget om den aktive socialpolitik, synes jeg er et skridt i den rigtige retning, som er med til at sikre, at handlingsplaner også bliver målrettede for dem, der har brug for det.

Med hensyn til fleksibel hjemmehjælp kan jeg kun tilslutte mig mange af de ord, som er sagt, og jeg tror, at den mulighed for fleksibilitet er en ting, mange ældre vil sætte pris på. Det samme gør en øget indsats, når vi taler om den anden del, som ligger i lovforslaget, nemlig efterbehandling.

Til sidst skal jeg bare sige, at lovforslaget om de sociale pensioner, altså ægtefælleafhængigheden, som der også er bred enighed om, netop er et signal til de mange, som vil blive omfattet af loven, om, at der også her vil blive en økonomisk gevinst for den.

Så skal jeg bare sige til Folketinget, at med de venlige bemærkninger, der har været, forventer jeg et hurtigt udvalgsarbejde. Vi vil i hvert fald fra ministeriets side bidrage til det.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Det er med hensyn til renterne, som jeg spurgte ministeren, om ministeren vil sætte ned.

For det første står der i lovforslaget, at en rente på 8 pct. er relativt høj set i relation til det nuværende renteniveau. Jeg kom ned på 5 pct., men nu vil jeg gerne citere, hvad Ældre Sagen skriver. Jeg har lige set høringssvarene, de er jo lige kommet ind.

Ældre Sagen skriver, at tillægsprocenten bør nedsættes til et niveau, der f.eks. fastsættes som den af Danmarks Statistik opgjorte gennemsnitlige indlånsrente i pengeinstitutterne for husholdningssektoren (lønmodtagere, pensionister m.v.), dvs. indlånsrenten for de surt opsavede penge, som pensionisterne har på deres bankbog. Derved vil rentesatsen i højere grad afspejle, hvad man kunne få i rente, hvis pengene var sat i banken. Den anførte rentesats er senest opgjort til 2,6 pct., og staten tager 8 pct.

Så jeg tror da nok, vi kan blive enige om, at der bør ske lidt på renteområdet.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

22) Første behandling af lovforslag nr. L 112: Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik. (Ændring af rådigheds- og sanktionsregler m.v.).

Af socialministeren (Henrik Dam Kristensen). (Fremsat 10/11 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Som et led i aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomi i 2001 blev det aftalt, at der skulle ske en justering og præcisering af rådighedsreglerne for kontanthjælpmodtagere i lighed med de justeringer, der er sket for forsikrede ledige.

I nogle af de høringssvar, vi har modtaget på nuværende tidspunkt, har jeg bemærket, at det fra forskellige sider nævnes, at dette lovforslag er for slapt, og der rejses kritik af, at der fortsat er tale om, at det kommunale skøn er indbygget i loven. Jeg opfatter kritikken som udtryk for en direkte mistro til, at de kommunale medarbejdere kan skelne mellem, hvornår en kontanthjælpmodtager modtager hjælp alene på grund af ledighed, og hvornår der er tale om hjælp på grund af problemer ud over ledighed. Det er jo netop dette skøn, der er grundlaget for, at der kan ske en korrekt visitation, så der kan ske en hurtig tilmelding i AF-systemet af de kontanthjælpmodtagere, der alene har ledighed som problem, og det er i sagens natur med til at sikre en ensartet aktivering af forsikrede og ikkeforsikrede.

For mig at se er det vigtigt, at der sker en hurtig afklaring af den situation, uanset hvilket system de kommer fra, og at der sker en ligestilling af rettigheder og pligter, og derfor hilser vi velkommen, at også kontanthjælpmodtagere efter dette lovforslag fremover skal være aktivt jobsøgende. Det er også på sin plads, at der sker en præcisering af, hvad gyldig grund til ikke at opfylde rådighedsreglerne er.

Den del af forslaget, der drejer sig om skærpede regler for udeblivelse fra aktivering, ser vi også som en tilpasning af de to systemer. Her er det værd at nævne, at med indførelsen af ufravigelige sanktioner i tilfælde af udeblivelse fra aktivering er der kun tale om de kontanthjælpmodtagere, der alene har ledighed som problem. I Socialdemokratiet er vi godt klar over, at det her er pisken mere end guleroden, der er i sving, men der er rent faktisk kun ét redskab, der kan være adfærdsregulerende for disse personer, og det er at ramme dem på pengepungen. Derfor kan vi, selv om vi har været meget betænkelige ved det, tilslutte os, at fradragsprocenten i kontanthjælpen hæves fra 20 til 30.

Overordnet er målet med dette forslag at sikre en sammenhæng og øget kvalitet i aktiveringen, som i den sidste ende skal komme den ledige til

gode. Men det fremgår også af forslaget, at det sigter mod en mere ensartet praksis i kommunerne, hvilket jeg håber kan blive resultatet, så vi forebygger yderligere kritik af aktiveringsindsatsen fremover.

Socialdemokratiet kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil gerne spørge de socialdemokratiske ordfører i al stilfærdighed: Hvorfor mener Socialdemokratiet, at mennesker på kontanthjælp, der udelukkende har ledighed som problem, skal have en markant mildere rådighedsforpligtelse end mennesker, som har haft et solidt fodfæste på arbejdsmarkedet, som har forsikret sig i en arbejdsløshedskasse, og som er blevet ledige? Hvorfor skal der være denne forskel? Jeg vil gerne høre svaret fra Socialdemokratiet.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg blev til gengæld lidt forundret, for jeg synes, jeg hørte den socialdemokratiske ordfører sige, at formålet med dette her var at sikre en mere målrettet og seriøs aktivering. Hvordan i alverden kan man forestille sig, at øgede sanktioner, strengere straf og mere stramme rådighedsbegreber skulle føre til en øget kvalitet i aktiveringsbestrebelse? Jeg forstår overhovedet ikke sammenhængen. Det, der er tale om, er jo, at man ændrer straffesystemet.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at i Socialdemokratiet så vi helst, at alle var medlem af en a-kasse og på den måde var inde under de samme regler. Der er tale om en forsikringsordning, som man tegner frivilligt, og der er nogle aftalte spilleregler på området, men i social lovgivning som sådan er der et skøn inde i billedet, som gør, at det vil blive sværere at køre direkte ud efter de samme regler.

Med hensyn til stramningerne, der går den anden vej, som fru Jette Gottlieb siger, er det for os afgørende, at der er nogle systemer på arbejdsmarkedet, som handler om rettigheder og pligter. De to ting hører nu engang sammen, og vi ønsker, at der skal være så stor en ligestilling som overhovedet muligt mellem rettigheder og pligter, både i sociallovgivningen og arbejdsmarkedslovgivningen.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det svar blev jeg ikke klogere af, tværtimod rejste det en stribe nye spørgsmål.

Det første, den socialdemokratiske ordfører sagde, var, at man i Socialdemokratiet gerne så, at alle var medlemmer af en a-kasse. Skal jeg forstå det sådan, at Socialdemokratiet går ind for obligatorisk medlemskab af en a-kasse? Det var det ene.

Det andet, Socialdemokratiets ordfører sagde, var, at der var aftalt nogle spilleregler på a-kasse-området. Ja, de er aftalt her i Folketinget. Det er lovfastsatte regler formuleret i både lovgivningen og bekendtgørelser. Det er altså strammere regler for a-kasse-medlemmerne end det. Socialdemokratiet lægger op til for de kontanthjælpsmodtagere, der udelukkende har ledighed som problem.

Endelig sagde den socialdemokratiske ordfører for det tredje, at der er behov for et skøn, når det drejer sig om kontanthjælpsmodtagere, der alene har ledighed som problem. Hvorfor det? Vi fik ikke nogen begrundelse. Hvorfor er der et særligt behov for et skøn her, hvorfor har man ikke lige så god brug for præcise og udtømmende bestemmelser om rådighed på det her område?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg synes, det er bemærkelsesværdigt, hvis det eneste formål, der ligger i det her lovforslag, er, at man nu skal sidestille kontanthjælpsmodtagernes vilkår med de dagpengeforsikrede.

Mens der foregår en ret omfattende, ret bred diskussion om sanktionssystemets betingelser i dagpengesystemet, hvor man gang på gang med ombudsmandskonferencer, og hvad ved jeg, har konstateret, at der er et meget skrigende misforhold mellem de sanktioner, der findes i det system, og så de sanktioner, der findes i det ganske almindelige retssystem – med andre ord, at retssikkerheden i systemet er klart undermineret – finder man altså ud af i den anden ende af systemet, på kontanthjælpsområdet, at indføre lige præcis de bestemmelser, som altså er så om diskuteret inden for arbejdsmarkedsområdet.

Det forekommer mig ikke særlig fornuftigt at gå den vej.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg tror egentlig, at jeg startede min ordførertale med at sige, at det her forslag skal ses i sammenhæng med, at der skulle ske en justering og en tilpasning mellem de rådighedsregler, der er for forsikrede og ikkeforsikrede. Og det er sådan set bestræbelserne på at nå så tæt ind på det som muligt, der ligger til grund for det her.

Hvis vi går over i den anden boldgade og kigger på, hvor sanktionerne og den del, fru Jette Gottlieb kommer med her, er, så er det jo vigtigt, at det også her ligesom tydeliggøres, at hvis man ikke ønsker at stå til rådighed, altså tage imod aktivering, så skal der også være nogle sanktionsregler. Og det er faktisk også vigtigt set i sammenhæng med, at vi her ønsker en reel ligestilling for disse to grupper i samfundet, og det er det, der gør, at der skal tilnærmelser til.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Fru Jette Gottlieb for sidste gang.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Hver gang jeg hører en socialdemokrat sige justering og tilpasning, så ved jeg, det betyder nedjustering, og det betyder tilpasning til dårligst mulige vilkår. Det er en meget skræmmende sprogbrug, men det er også den, der kommer til udtryk her.

Problemet er jo lige præcis netop på de bestemmelsesområder. Det er dér, retssikkerhedsproblemerne ligger. Det er dér, de stramme vilkår ligger, og det er dér, hvor der faktisk er brug for et skøn. Og det viser gentagne sager, der har været kørt. De viser, at folk ikke bliver behandlet ordentligt. Sanktionssystemerne er for stramme sammenlignet med det retssystem, vi har her i landet. Og nu prøver man så at indføre det på det område her også.

Jeg vil godt slutte med at spørge: Er det sådan, at man i Socialdemokratiet ikke mener, at man skal have et socialt sikkerhedsnet her i landet? Jeg har ikke på noget tidspunkt givet udtryk for, at vi ikke anerkender et rådighedsbegreb – det gør vi – men er det sådan, at Socialdemokratiet ikke mere går ind for, at vi skal have et ægte socialt sikkerhedsnet her i landet? Skal det være muligt at dø af sult her i landet?

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Nu kunne fru Jette Gottlieb og jeg selv måske godt trænge til at sulte et par dage, men det er nu ikke os, det drejer sig om.

Selvfølger skal der være et socialt sikkerhedsnet her i landet. Det er heller ikke det, sagen her handler om.

Jeg tror faktisk, at det her lige så meget kan være en hjælp til en række kontanthjælpsmodtagere, som ønsker at være så præcis ligestillede med de forsikrede ledige her på arbejdsmarkedet, og derfor vil de med det her lovforslag kunne komme hurtigere igennem en visitation i kommunerne, så de kan blive tilmeldt arbejdsmarkedssystemet og komme hurtigere ud på arbejdsmarkedet – på det ordinære arbejdsmarked vel at mærke.

Erik Larsen (V):

Kontanthjælp er ikke en hjælp, som man skal kunne være på permanent. Formålet med kontanthjælp er at give et forsørgelsesgrundlag, når en person er kommet ud af arbejdsmarkedet eller står uden forsørgelse. Formålet er også at sikre, at de pågældende hurtigt kan komme ud af kontanthjælpsystemet og i højere grad blive selvforsørgende.

Det forslag, som ligger her, peger i den rigtige retning. Sigtet er efter Venstres opfattelse rigtigt. Det vil alt andet lige betyde, at man i højere grad vil målrette indsatsen mod, at kontanthjælpsmodtagere får ordinær beskæftigelse og i højere grad bliver selvforsørgende.

Jeg vil godt sige, at forslaget efter vores opfattelse kunne være mere præcist i sin udformning. Jeg vil også godt sige, at den lange liste af forhold, der betyder, at rådighedsbestemmelserne tilsidesættes, synes meget lang og meget fleksibel.

Men alt i alt vil jeg sige på Venstres vegne, at forslaget peger i den rigtige retning, og vi vil tilsige en aktiv medvirken i udvalget.

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er jo så rigtigt, som det engang er blevet sagt, at den, der kan være glad for lidt, har meget at være glad for. Men der er jo alligevel et stykke fra at være glad og til at være tilfreds, og det mener jeg ganske præcis udtrykker vores opfattelse af det foreliggende lovforslag.

Godt er det, at regeringen langt om længe tager sig sammen til at beskrive, hvori rådigheds-

kravet for kontanthjælpsmodtagere, som alene har ledighed som problem, består. Det er godt.

Men når vi så ser på udformningen af lovforslaget, hvad det er man mener skal være definitionen på rådighed, når det gælder lige præcis denne gruppe personer, så mener vi, det er for slapt og for dårligt. Vi savner enhver argumentation for, at det skal være mindre krævende at stå til rådighed som kontanthjælpsmodtager end som a-kasse-forsikret. Og jeg har endnu ikke fået noget tilfredsstillende svar på hvorfor.

Tværtimod må jeg sige, at jeg var meget glad og faktisk også nærmest tilfreds med det sidste svar, jeg fik fra fru Anne-Marie Meldgaard. Jeg har noteret det ordret ned, og fru Anne-Marie Meldgaard sagde, at intentionen bag forslaget var en justering og tilpasning af reglerne mellem forsikrede og ikkeforsikrede ledige. Det synes jeg vi skal holde fast i, og lad os så bruge udvalgsarbejdet på at tilrette det forslag, der ligger her, til de regler, der findes i dagpengelovgivningen på arbejdsmarkedsområdet.

Jeg synes, det ville være en god udgang på debatten, hvis vi kunne blive enige om, at det er opgaven under udvalgsarbejdet, og på den baggrund vil jeg tilsige positiv udvalgsindsats fra konservativ side, og vi vil videre være særdeles konstruktive og hjælpsomme.

Kristen Touborg (SF):

Da SF's ordfører, hr. Villy Søvnald, ikke har mulighed for at være til stede i Tinget, skal jeg give udtryk for SF's synspunkter.

Lovforslaget er en udmøntning af aftalen mellem KL og regeringen fra i sommer om den kommunale økonomi med mere. Det står anført i socialministerens skriftlige fremsættelsestale, at hensigten er at skabe den rette sammenhæng mellem rettigheder og pligter.

Det vækker selvfølgelig den nysgerrighed, at det er nærliggende at bede ministeren redegøre for de rettigheder, som en aktiveret kontanthjælpsmodtager har, men svaret er meget let: De har ingen rettigheder overhovedet. Alle de rettigheder, alle andre på arbejdsmarkedet har, har aktiverede kontanthjælpsmodtagere lige nøjagtig ikke.

Retten til at forhandle løn og arbejdsforhold, retten til de sædvanlige fagretslige regler, der gælder på arbejdsmarkedet, retten til at optjene dagpenge, efterløn, osv. osv., alle disse almene rettigheder gælder lige præcis ikke for den aktiverede kontanthjælpsmodtager.

Det, der nu lægges op til, er yderligere en stribe stramninger: krav om aktiv jobsøgning, strammere rådighedsregler, skærpede sanktioner, forhøjede fradrag i kontanthjælpen osv.

For SF er der en snæver sammenhæng mellem pligter og rettigheder. Her er et lovforslag, der alene lægger nye pligter på skuldrene af de mennesker, og som ikke giver bare én ny rettighed. SF stemmer i sagens natur imod dette lovforslag.

Aase D. Madsen (DF):

Med dette lovforslag sker der de helt nødvendige opstramninger af rådigheds- og sanktionsreglerne for de kontanthjælpsmodtagere, der alene har arbejdsløshed som problem, og det finder Dansk Folkeparti stærkt påkrævet.

Dansk Folkeparti finder, at det vigtigste er, at kontanthjælpsmodtagerne hurtigst muligt kommer ud på arbejdsmarkedet i reelle job, således at de ikke bliver hængende år efter år i mere eller mindre meningsløse aktiveringstilbud. Det er ikke småpenge, vi taler om her. Aktiveringen koster 5 mia. kr. om året.

Samtidig virker det negativt på den aktiveredes selvværd at blive hængende i disse aktiveringsordninger, og derfor kan aktiveringsforløbet i realiteten blive en ond cirkel.

Dansk Folkeparti finder, det er vigtigt, at alle de rådighedskrav, der stilles til de a-kasseforsikrede, også fuldt ud bliver skrevet ind i dette lovforslag. Jeg savner i øvrigt en begrundelse for, hvorfor det ikke er sket, men det har jo været oppe i debatten tidligere, så det får vi forklaring på under udvalgsarbejdet.

Af hørings svarene fremgår det i øvrigt, at LO og Dansk Arbejdsgiverforening er utilfredse og mener, at lovforslagets justeringer er for små og upræcise. Derfor bliver der for store variationer i kommunernes afgørelser, der i alt for høj grad kommer til at hvile på et skøn, og ved en uensartet sagsbehandling krænkes retssikkerheden på området.

Indvandrere og andre med manglende danskundskaber kommer nu ind under de opstrammings- og sanktionsregler, der gælder for kontanthjælpsmodtagerne, der alene har ledighed som problem. Dansk Folkeparti finder, det er godt, at vi også får den gruppe ind under disse opstrammingsregler.

Lovforslaget er jo et led i regeringens aftale med kommunerne, men i høringsvaret fra Kommunernes Landsforening siges det, at lovforslaget ikke er et helt tilstrækkeligt grundlag

for at indfri intentionerne om skærpet rådighed for kontanthjælpsmodtagerne. Der er derfor en vis risiko for, at de nye regler kommer til at virke imod deres hensigt, så det må da lægge op til alvorlige samtaler mellem Kommunernes Landsforening og ministeren.

Og chefkonsulenten i Dansk Arbejdsgiverforening kalder kort og godt rådighedsreglerne for noget makværk i Jyllands-Posten den 16. november.

Vi må håbe, at alt dette vil give ministeren stof til eftertanke, således at der i udvalgsarbejdet kan ske de nødvendige ændringer. Men Dansk Folkeparti er alt i alt positiv over for forslaget.

Annie Lunde Hansen (CD):

Da CD's socialpolitiske ordfører, fru Yvonne Herløv Andersen, ikke kan være til stede, skal jeg på CD's vegne knytte følgende kommentarer til dette forslag:

Forslaget indeholder en række præciseringer og opstramninger i relation til ledige kontanthjælpsmodtagere. Formålet er i højere grad med hensyn til rettigheder og måske især pligter at ligestille kontanthjælpsmodtagerne med de forsikrede ledige.

Derfor foreslår regeringen rådighedsreglerne opstrammet, således at kontanthjælpsmodtagere, der alene har ledighed som problem, bliver forpligtet til aktivt at søge arbejde på linje med, hvad der gælder for de forsikrede.

Den opstramning suppleres med præcisering af, hvornår disse kontanthjælpsmodtagere kan tilsidesætte rådighedspligten. Der er skærpede sanktioner for kontanthjælpsmodtagere, som afviser aktivering, og der er en pligt for kommunerne til at sanktionere ubegrundet fravær.

Disse opstramninger synes vi i CD er rimelige og fornuftige. Det er dog meget vigtigt, at de alene retter sig mod de kontanthjælpsmodtagere, for hvem ledighed er det eneste problem. Men det er jo også, hvad der lægges op til i forslaget. Pligtmæssige sanktioner mod personer, som samtidig er tyngede af massive sociale problemer, er nemlig efter CD's opfattelse ikke sager.

Alt i alt ser CD positivt på dette forslag, da den tilsigtede ligestilling mellem de forsikrede ledige og de nævnte kontanthjælpsmodtagere efter vores opfattelse rummer megen fornuft.

Forslaget om en bemyndigelse til socialministeren med hensyn til at fastsætte regler om den

kommunale aktivering kan vi i øvrigt umiddelbart støtte.

Anders Samuelsen (RV):

For Det Radikale Venstre har det været en kongstanke, at ret og pligt følges ad i den aktive arbejdsmarkeds- og socialpolitik.

Den tankegang er i høj grad blevet præciseret i lovgivningen vedrørende de forsikrede ledige, men er ikke i lige så høj grad slået igennem i lovgivningen vedrørende kontanthjælpsmodtagere.

Derfor sigter lovforslaget mod en tilnærmelse mellem de to systemer, og det er i hvert fald en opstramning i forhold til rådighedskravene for ledige kontanthjælpsmodtagere, som kun har ledighed som problem.

Det kan Det Radikale Venstre støtte, og derfor kan vi altså støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil gerne spørge Det Radikale Venstre, om man er tilfreds med indholdet i det lovforslag, der ligger, og om man synes, at der med det forslag er skabt en tilstrækkelig ligestilling mellem ledige kontanthjælpsmodtagere og ledige a-kasse-medlemmer. Om man er tilfreds vil jeg meget gerne vide.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Ja, jeg er meget godt tilfreds.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Nu ved jeg jo ikke, hvad der ligger i »meget godt«, men jeg vil gerne spørge hr. Anders Samuelsen, om han så kan begrunde, hvorfor der skal være lempeligere vilkår for ledige, som ikke har ønsket at være medlem af en a-kasse, og ledige, som har været medlem af en a-kasse. Hvad er grunden til, at der skal være lempeligere krav?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Nu kan man jo diskutere længe, hvorvidt man skal nøjes med at kigge på ét hjørne af et system, eller om man skal tage og gå hele vejen rundt om systemet.

Jeg tror nok, at alle kan være enige om, at det er rarere at være medlem af a-kasse-systemet og

dermed være berettiget til dagpenge kontra det at stå og skal nøjes med kontanthjælpen.

Derfor synes jeg, at vi skal kigge på det her i en sammenhæng, og det, der slås fast her ganske enkelt, for nu ikke at gøre det mere kompliceret, end det er, er, at man skal stå til rådighed, når man bliver tilbudt et arbejde. Man har ikke mulighed for at afslå et rimeligt tilbud om arbejde.

Det synes jeg egentlig er en udmærket præcisering i forhold til de problemer, som vi ved findes f.eks. i forhold til marginaliserede grupper, som indvandrere, indvandrerkvinder, som bliver låst fast i en situation ved de lidt løsere regler, som vi har i dag.

Derfor bliver der strammet op. Og det synes jeg egentlig er ganske udmærket. Det synes jeg vi skal være tilfredse med alle sammen.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Fru Pia Christmas-Møller for en absolut sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jamen det er en vigtig sag den her. Vi har diskuteret den i årevis. Det er ikke mig, der er ansvarlig for, at vi har haft en lang dag her. Det er Folketingets tilrettelæggelse af arbejdet.

Jeg vil gerne have et helt klart svar fra hr. Anders Samuelsen: Mener hr. Anders Samuelsen, at rådighed skal relativiseres til, hvilken ydelse man får? Der er jo kontanthjælpsmodtagere, som får mere ud af det økonomisk end det, de ville have fået, hvis de var medlem af en a-kasse. Jeg vil gerne spørge, om det er en helt ny linje i Det Radikale Venstres politik på det her område.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg går ud fra, at alle korte bemærkninger er vigtige; ellers spilder vi vores tid herinde.

Hr. Anders Samuelsen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Så vil jeg blot henvise til igen at sige, at jeg konstaterede og konkluderede, at jeg som radikal arbejdsmarkeds- og socialpolitisk ordfører var meget godt tilfreds med det forslag, der ligger her. Og jeg er endda jyd.

Jette Gottlieb (EL):

Det må ligesom være fremgået, at Enhedslisten ikke støtter forslaget.

Jeg har endnu ikke mødt én eneste kontanthjælpsmodtager, der synes, at det at være henviset til det laveste forsørgelsesniveau med de største grader af kontrol og dyneløfteri, der findes i Danmark, er nogen særlig lykkelig situation. De, der er på kontanthjælp, er det af nød, enten fordi de aldrig havde et heldigt lod i uddannelses- og arbejdslotteriet, eller fordi andre faktorer i tilværelsen har knust de drømme, de engang havde. Kontanthjælp er det underste sikkerhedsnet, et net, som nu får større og større huller.

Vi er jo enige i, at man skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet, men vi er ikke enige i, at man skal tvinges til at arbejde for sin kontanthjælp. Vi er ikke enige i, at man skal kunne udlejes til private firmaer til fuldstændig almindeligt arbejde for sin kontanthjælp. Skal man arbejde, skal man have løn for det. Og deraf min formulering, at den definitive rådighed bevises ved tilbud om et arbejde. Den væsentligste manglende rådighed er, at arbejdsmarkedet ikke står til rådighed for den ledige.

Ret og pligt-mantraet har jo også en kraftig forskydning her. Man har pligt til aktivering, men ikke ret til at vælge det rigtige.

At skelne mellem ledige og folk med andre problemer end ledighed er jo ikke så klart, som det bliver stillet op. Stof- og alkoholmisbrugere har jo ikke noget retskrav på en behandlingsplads, og virkeligheden viser jo meget tydeligt, at der er alt for få pladser. Der er også for lidt danskundervisning. Der er ikke plads til alle dem, der i virkeligheden måske skulle have mere danskundervisning. Antallet af hjemløse stiger, og vi ser flere og flere hjemløse og tiggere i gadebilledet.

Og mens arbejdsløsheden falder og den generelle levestandard stiger, ja, så bliver chancerne for de marginaliserede, for de uuddannede og for dem med en lille plet på straffeattesten og de langtidsledige dårligere og dårligere. Det er jo lige præcis det problem, vi ser.

At behandle mennesker, der har brug for støtte og omsorg, så de kan forbedre deres personlige og faglige kvalifikationer og genvinde en smule selvtilid, med diverse straffeforanstaltninger er ikke bare i strid med almindelig humanistisk og solidarisk tankegang, det er også hamrende upædagogisk. Tryk avler modtryk.

Tove Videbæk (KRF):

Kristeligt Folkeparti er positivt indstillet også over for dette forslag. I forslaget er der nemlig lagt vægt på sammenhængen mellem ret og pligt i aktiveringen.

Forslaget deler målgruppen i to, nemlig personer med ledighed som problem og personer med problemer ud over ledigheden.

I forslaget strammes der op på pligten til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og samtidig lægges der vægt på retten til at sige nej til et tilbud om arbejde, hvis f.eks. man er syg, hvis f.eks. der er alt for lang afstand mellem bopæl og arbejdssted, hvis f.eks. man har ret til fravær ved graviditet, barsel, adoption, hvis man er nødt til at passe sine børn, når der ikke kan anvendes anden pasningsmulighed, hvis man modtager støtte efter lov om social service osv.

Der er set fra vores stol i Kristeligt Folkeparti god balance mellem rettigheder og pligter i det her forslag. Det mener vi er værdigt, det giver selvværd, og vi er positive over for lovforslag nr. L 112.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Med det her lovforslag har man jo fået en tydelig demonstration af, hvorfor vi har valg mindst hvert fjerde år i Danmark. Forskellige holdninger og synspunkter gør sig gældende, og de bliver så også repræsenteret herinde i Folketinget. Det synes jeg er ganske udmærket.

Jeg siger ikke, at det, at venstrefløjen og højrefløjen begge kritiserer det her, betyder, at regeringen dermed har fundet midtervejen og det fornuftige forslag. Jeg antyder blot, at sådan kunne det godt se ud.

Det, vi i realiteten gør her, er, at vi tilpasser i forhold til a-kasse-systemet. Og så sikrer vi, hvad jeg synes man skal være optaget af, de kontanthjælpsmodtagere, som vægrer sig ved at deltage i aktiveringsprojekter, som er til gavn for dem selv, for det her handler om hjælpen til at komme ind i et normalt system. Hvis vi så gentagne gange har nogle, som ikke ønsker det, og som vægrer sig ved at deltage i aktiveringsprocesser, ja, så gør vi dem i realiteten en bjørnetjeneste ved ikke at handle. Og dér forbedrer vi lovens mulighed for, at den aktive indsats kan blive udført, så de mennesker – og det er det, det hele handler om – kan komme ind på arbejdsmarkedet på normale, understøttede vilkår.

Jeg takker for de venlige bemærkninger, der også var om lovforslaget. Til trods for nogle af de knubbede bemærkninger føler jeg mig over-

bevist om, at her kan vi også nå sammen i en forholdsvis bred enighed i Folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Første behandling af lovforslag nr. L 87: Forslag til lov om ændring af lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v. og lov om sygehusvæsenet m.m. (Oprettelse af et nationalt råd for folkesundhed samt styrkelse af Sundhedsstyrelsens opgaver vedrørende kvalitetsudvikling, evaluering m.v. inden for sundhedsvæsenet).

Af sundhedsministeren (Sonja Mikkelsen). (Fremsat 10/11 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sandy Brinck (S):

Da Socialdemokratiets ordfører i denne sag, fru Anne-Marie Meldgaard, ikke kan være til stede i salen, har jeg lovet at fremføre følgende:

Ingen er vel uenige i, at det er vigtigt at styrke sundhedsvæsenets indsats vedrørende sundhedsfremme, forebyggelse, kvalitets sikring og en effektiv ressourceudnyttelse.

I Socialdemokratiet er vi meget optaget af, at den almindelige folkesundhed kommer til at fylde mere og mere i befolkningens bevidsthed, ikke kun som overskrifter i nyhederne, men også i en for mange fortravlet hverdag, hvor det ofte er tidspresset, der får os til at springe over, hvor gærdet er lavest.

Derfor er det meget glædeligt, at der i finanslovaftalen på sundhedsområdet er aftalt, at der skal etableres et center for folkesundhed, hvor

en af hovedopgaverne ud over at samle forebyggelsesindsatsen er at sikre en gennemførelse og en opfølgning på regeringens folkesundhedsprogram. Som vi alle ved, er det et meget omfattende program med 17 mål, som er ambitiøse, men realistiske, hvis vi mener noget med folkesundhed.

Det er naivt at tro, at det er noget, som låder sig realisere i et snuptag. Det kræver en stor og langsigtet indsats at vende udviklingen, og regeringens ambition er da også, at denne livsstilsændring skal ske over 10 år.

Når vi ser på danskernes middelalder, er det på høje tid med en styrket indsats i forhold til de hyppigste sygdomsårsager, som netop har noget med livsstil at gøre. Lad mig nævne tobak, alkohol, fedme, osv. Vi kender dem alle og ved godt med os selv, hvor vi burde sætte ind.

Især er det vigtigt, at vi over for vore børn er fremadrettede, styrker forebyggelsesindsatsen og hermed er med til at mindske den sociale ulighed i folkesundheden.

Det er klart, at forebyggelse er at foretrække frem for helbredelse, og det sker ikke, uden at der regionalt og lokalt også er vilje til at indgå i denne opgave.

Derfor er det fornuftigt at samle den overordnede viden, vi har i dag fra Forebyggelsespolitisk Råd, Alkoholpolitisk Kontaktudvalg og Tobaksskaderådet, i et center, samtidig med at der nedsættes et nationalt råd. På den måde samles ekspertisen ét sted, hvilket vi opfatter som en styrkelse af den rådgivning, der kan trækkes på lokalt i den forebyggende indsats.

Lovforslaget omfatter også, at der oprettes et center for evaluering og medicinsk teknolog udvikling. Også her er der tale om en sammenlægning af to selvstændige indsatser på områderne.

Også her er Socialdemokratiet tilhænger af en forenklet organisation med henblik på en koordineret indsats vedrørende evaluering af sundhedsvæsenets effektivitet, kvalitet og service, områder, der har været rejst en del kritik af, og som trænger til, at det bliver mere gennemskueligt, hvor godt de enkelte opgaver løses i forhold til brugernes forventninger. For ikke mindst personalets skyld tror vi, det er godt, da det er vores opfattelse, at det danske sundhedsvæsen er langt bedre end sit rygte.

Som allerede nævnt er indholdet af dette lovforslag aftalestof i forbindelse med finanslovaftalen for 2001. Socialdemokratiet kan støtte forslaget.